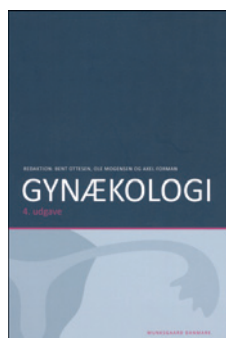

Fortsatt dyr og deilig!

Bent Ottesen, Ole Mogensen,
Axel Forman, red.
Gynækologi
4. utg. 484 s, tab, ill. København: Munksgaard
Danmark, 2011. Pris DKK 648
ISBN 978-87-6280-925-3

Dette er fjerde utgave av en dansk lærebok i gynekologi som jeg hadde gleden av å anmelde også forrige gang (1). Målgruppen er primært medisinstudenter og allmennpraktikere samt nyoppstartede gynekologiske spesialistkandidater.

Tre redaktører og 29 medforfattere med spesiell kompetanse på hver sine fagfelt har bidratt til å oppfylle intensjonen om en oppdatert, kunnskapsbasert lærebok i gynekologi.

Denne utgaven er utvidet fra 20 til 23 kapitler. Fire kapitler er nye, mens kapitlene om descens og urininkontinens er slått sammen til et nytt kapittel om urogynekologi, som omfatter analinkontinens og gynekologiske fistler, i tråd med hvordan dette subfagfeltet nå håndteres internasjonalt. De fire nye kapitlene er *Ungdomsgynekologi*, *Onkogenetikk*, *Blødning i tidlig graviditet* samt *Adipositas* – ikke dumt med den økende fedmeutviklingen vi ser i befolkningen.

Boken er velskrevet og lettlest med luftig tekst, gode avsnitt, fine figurer og lekre fotografier. Solid innbinding og godt papir skulle borge for at den tåler bruk, forhåpentligvis til flittig studentlesing, men også til oppslag på legekontoret.

Forfatterne innleder oftest de enkelte kapitlene med nøkkelfakta i separate lilla bokser, dvs. at det er lett å finne frem når man raskt ønsker kardinalsymptomer og behandlingsanbefalinger. De avslutter nesten alle kapitlene med henvisninger til nettsteder for videre informasjon (oftest til Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi, hvor man selv må lete seg frem til ulike metodekapitler). Det er fortsatt få henvisninger til internasjonale nettsteder og retningslinjer, og alle andre litteraturhenvisninger er fjernet fra forrige utgave.

De faglige anbefalingene er velfunderte, og man har prøvd å legge kunnskapsbasert viten til grunn. Diagnostikk og behandling innenfor gynekologi er svært likt i Norge og Danmark, og medikamentene er stort sett angitt med generisk navn slik at denne boken godt kan benyttes av norske studenter og leger.

Nytt av året er «tags» – som gjør det mulig å se filmer som illustrerer prosedyrer og operasjoner ved å skanne med en smarttelefon. Som over middels interessert i gynekologisk kirurgi og begeistret over slik teknologisk nyvinning, har jeg kost meg med å se på bl.a. radikal hysterektomi inkludert glandeltolett. Imidlertid tror jeg ikke verken studenter eller allmennpraktikere vil bruke 35 minutter på det. Prosedyrer som spiralinnsetting og prøvetaking fra cervix har mer direkte relevans.

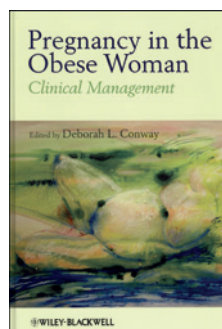
Jeg synes absolutt at boken er velegnet for medisinstudenter og allmennpraktikere og anbefaler den gjerne. Til gynekologiske spesialistkandidater vil jeg fortsatt anbefale separate verk i endokrinologi, operativ gynekologi osv. I norsk bokhandel koster den 749 kroner. Studentene i gynekologiterminen i Bergen som jeg konfererte med, ville da heller kjøpe den doble norske. Men heldig er den studenten som får boken helt gratis av meg!

Jone Trovik
Kvinnekliviken
Haukeland universitetssykehus

Litteratur

1. Trovik J. Dyr, men deilig. Anmeldelse av: Ottesen B, Mogensen O, Forman A, red. Gynækologi. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 1633–4.

Kort og klinisk om fedme og svangerskap

Deborah L. Conway, red.
Pregnancy in the obese woman
Clinical management. 243 s, tab, ill.
Chichester: Wiley-Blackwell, 2011.
Pris GBP 63
ISBN 978-1-4051-9648-2

Det store flertallet av gravide i Norge unngår å røyke og drikke alkohol. Samtidig med fallende prosent røykende har andelen gravide med betydelig overvekt økt dramatisk. I USA er nær 50 % av kvinner i fertil alder enten overvektige (BMI 25–30 kg/m²) eller fete (> 30 kg/m²). Norge følger etter. Samspillet mellom våre hedonistiske tendenser og krefter i våre omgivelser har fått nye følger med alvorlige helsemessige konsekvenser. For høyt inntak av kalorier i forhold til behovet er i et historisk perspektiv uovertruffen på populasjonsbasis. Fedmen regnes nå av mange å være en større risikofaktor for svangerskapskomplikasjoner enn røyking.

Boken er en av flere nye bøker som dreier seg om svangerskap hos kvinner med fedme. Målgruppen er angitt å være travle kliniskere. Det er 14 kapitler skrevet av ulike forfattere, blant dem kjente kapasiteter som Janet King og Hugh M. Ehrenberg. Kapitlene har preg av å være kortfattede oversiktsartikler med selekterte referanser. Det meste av informasjonen finnes i teksten, supplert med noen tabeller.

Boken er klinisk rettet, og forfatterne berører lite fedmens biologi. Kapitlene dekker en rekke temaer fra psykologi, fysisk aktivitet, svangerskapsomsorg og fostervekst til operativ obstetikk og bariatrisk kirurgi. Det sistnevnte temaet har fått relativt stor plass, men gir for den uinnvidde en god innføring. Ved morbid fedme synes bariatrisk kirurgi å redusere risikoen for alvorlige svangerskapskomplikasjoner.

Et kapittel er viet forberedelse til svangerskap. Dette er kanskje det viktigste. Den metabolske tilstanden (dvs. graden av overvekt, fysisk form, glukoseintoleranse og dyslipidemi) som en kvinne befinner seg i ved konsepsjonstidspunktet, påvirker i avgjørende grad risikoen for svangerskapskomplikasjoner.

Helsetilstanden hos fremtidens mødre har dessuten perspektiver langt utover selve svangerskapet. Mors ernæring og metabolske tilstand påvirker helsen til neste generasjon(er). Dette temaet, som har store perspektiver for forebyggende medisin, har fått svært liten plass. Det svekker en bok som omhandler et emne som i så stor grad dreier seg om et forebyggbart helseproblem.

En del gjentakelser i de ulike kapitlene kunne med fordel vært redigert bort. Når en bok på 243 sider, inklusive referanser, skal dekke minst 14 temaer, vil rimeligvis hvert kapittel få et visst summarisk preg. Likevel er dette i det store og hele en god innføring i alle de problemene som knytter seg til overvekt og fedme hos gravide. Jeg kan anbefale den til alle som vil sette seg inn i temaet.

Tore Henriksen
Seksjon for obstetrik
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet